

**ПРИМУСОВЕ ЗАЛУЧЕННЯ ОСОБИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ
ПСИХІАТРИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ**

**FORCED INVOLVEMENT OF A PERSON FOR A PSYCHIATRIC ASSESSMENT
IN CRIMINAL PROCEEDINGS**

**Тищенко О.І., к.ю.н., доцент,
доцент кафедри кримінального процесу
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого**

У статті досліджено проблематику співвідношення примусового залучення особи для проведення психіатричної експертизи (ч. 3 ст. 242 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК)) та направлення особи до медичного закладу для проведення психіатричної експертизи (ч. 2 ст. 509 КПК). Науковий інтерес до цього питання обумовлений неоднозначністю його вирішення як на доктринальному рівні, так і в правозастосовній практиці.

Акцентовано увагу на відсутності законодавчої конкретизації форми судово-психіатричної експертизи (далі – СПЕ), для проведення якої може примусово залучатися особа. У цьому аспекті виокремлено та узагальнено ухвали слідчого судді, суду про примусове залучення особи для проведення як амбулаторної, так і стаціонарної СПЕ. Разом із тим законодавець текстуально розмежує наведені у ч. 3 ст. 242 КПК та ч. 2 ст. 509 КПК ухвали, адже кожна з них спрямована на досягнення власної мети, яка виступає ключовим критерієм їх відмежування при ініціюванні судового розгляду. При цьому автор дотримується позиції, що примусове залучення особи здійснюється з метою проведення СПЕ в амбулаторній формі, тому у порядку ч. 3 ст. 242 КПК має бути подано клопотання про примусове залучення особи для проведення амбулаторної СПЕ. Направлення особи до медичного закладу у порядку ч. 2 ст. 509 КПК здійснюється з метою проведення стаціонарної СПЕ. Доведено, що ухвала слідчого судді, суду про направлення особи до медичного закладу для проведення стаціонарної СПЕ по суті поглинає інше рішення – про примусове залучення особи для проведення цієї експертизи.

Констатовано на підставі аналізу матеріалів судової практики, що підставою для прийняття суддями рішення про примусове залучення особи для проведення амбулаторної СПЕ є відмова (ухилення) особи від проведення цієї експертизи, що доцільно передбачити на законодавчому рівні.

Ключові слова: амбулаторна судово-психіатрична експертиза, примусове залучення особи, стаціонарна судово-психіатрична експертиза, ухвала слідчого судді, ухвала суду.

The article examines the relationship between the forced involvement of a person for a psychiatric assessment (Part 3 of Article 242 of the Criminal Procedure Code of Ukraine (hereinafter referred to as the CPC)) and sending a person to a medical institution for a psychiatric assessment (Part 2 of Article 509 of the CPC). Scientific interest in this issue is due to the ambiguity of its solution both at the doctrinal level and in law enforcement practice.

Emphasis is placed on the lack of legislative specification of the form of forensic psychiatric assessment (hereinafter – the FPA), for which a person may be forcibly involved. In this aspect the decisions of the investigating judge, court on forced involvement of the person for carrying out both outpatient and inpatient FPA are allocated and generalized. However, the legislator textually distinguishes between those decisions listed in Part 3 of Art. 242 of the CPC and Part 2 of Art. 509 of the CPC, because each of them is aimed at achieving its own goal, which is a key criterion for their delimitation in initiating the trial. Thus the author adheres to a position that forced involvement of the person is carried out for the purpose of carrying out the FPA in the outpatient form therefore in the order of a part of 3 Art. 242 of the CPC, a request for forced involvement of a person to conduct an outpatient FPA must be submitted. Sending a person to a medical institution in accordance with Part 2 of Art. 509 of the CPC is carried out for the purpose of inpatient FPA. It is proved that the decision of the investigating judge, the court on sending a person to a medical institution for the inpatient FPA essentially absorbs another decision – on the forced involvement of a person to conduct this assessment.

It is stated on the basis of the analysis of case law that the basis for judges to decide on the forced involvement of a person to conduct an outpatient FPA is the refusal (evasion) of the person from this assessment, which should be provided at the legislative level.

Key words: outpatient forensic psychiatric assessment, forced involvement of a person, inpatient forensic psychiatric assessment, decision of the investigating judge, court decision.

Постановка проблеми. Сучасна регламентація у кримінальному процесуальному законі примусового залучення особи для проведення медичної або психіатричної експертизи зводиться лише до однієї тези – згідно з ч. 3 ст. 243 КПК така процесуальна дія здійснюється за ухвалою слідчого судді, суду. Лаконічність цього законодавчого формулювання обумовила виникнення неоднозначного питання щодо співвідношення нормативних положень ч. 3 ст. 242 КПК та ч. 2 ст. 509 КПК.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Можливі шляхи вирішення деяких аспектів окресленої проблематики формалізовані у сучасних дослідженнях вчених-процесуалістів, таких як: І.В. Гловюк, В.О. Гринюк, С.О. Ковальчук [1; 2]; І.П. Зінковський [3]; М.А. Макаров [4] та ін.

Метою статті є встановлення співвідношення двох процесуальних дій – примусового залучення особи для проведення психіатричної експертизи (ч. 3 ст. 242 КПК) та направлення особи до медичного закладу для проведення психіатричної експертизи (ч. 2 ст. 509 КПК). Науковий інтерес до цього питання обумовлений доктринальною неоднозначністю його вирішення та відсутністю єдності у правозастосованні.

Виклад основного матеріалу. Частиною 3 ст. 242 КПК передбачено, що *примусове залучення особи* для проведення медичної або психіатричної експертизи здійснюється за ухвалою слідчого судді, суду. У свою чергу, ч. 2 ст. 509 КПК визначено, що в разі необхідності здійснення тривалого спостереження та дослідження особи може бути проведена стаціонарна психіатрична експертиза, для чого така особа *направляється до відповідного медичного закладу* на строк не більше двох місяців. Питання про направлення особи до медичного закладу для проведення психіатричної експертизи вирішується під час досудового розслідування – ухвалою слідчого судді за клопотанням сторони кримінального провадження в порядку, передбаченому для подання та розгляду клопотань щодо обрання запобіжного заходу, а під час судового провадження – ухвалою суду.

Вирішуючи питання співвідношення цитованих законодавчих приписів, І.В. Гловюк слушно вказувала, що цими нормами «передбачені різні види експертиз, для проведення яких може залучатися експерт (медична або психіатрична / стаціонарна психіатрична); – різні підстави проведення експертиз; – різний порядок розгляду

клопотання (за ст. 242 КПК, він не регламентований, а за ч. 2 ст. 509 КПК питання про направлення особи до медичного закладу для проведення психіатричної експертизи вирішується в порядку, передбаченому для подання та розгляду клопотань щодо обрання запобіжного заходу)» [1, с. 86]. Підтримуючи позицію шановної авторки, спробуємо розвинути наведені доктринальні ідеї та викласти власне бачення окресленого питання.

На наш погляд, передбачені ч. 2 ст. 242 і ч. 2 ст. 509 КПК обидві процесуальні дії є схожими у двох принципових аспектах: вони мають примусовий характер та перебувають у межах компетенції слідчого судді, суду. По суті вказаними двома тезами вичерпується їх тотожність. Тому далі доцільно вести мову про різне змістовне наповнення вказаних процесуальних дій, розуміння якого має ключове значення в частині їх співвідношення з метою ефективного правозастосування.

Перш за все, потрібно визначитися, що ж є метою кожної з них. Так, *направлення особи* до медичного закладу у порядку ч. 2 ст. 509 КПК здійснюється з *метою проведення стаціонарної судово-психіатричної експертизи*. Такий висновок слідує із текстуального аналізу нормативного змісту ч. 2 ст. 509 КПК, яка передбачає, що у разі необхідності здійснення *тривалого спостереження* та дослідження особи може бути проведена стаціонарна психіатрична експертиза, для чого така *особа направляється до відповідного медичного закладу на строк не більше двох місяців*.

Що ж стосується *мети примусового залучення особи*, на перший погляд, вона теж очевидна – адже законодавець у ч. 3 ст. 242 КПК чітко зазначив: «примусове залучення особи для проведення медичної або психіатричної експертизи»¹. Оскільки у межах цієї статті вектор дослідження зміщений у бік психіатричної експертизи, це зумовлює звернення автора до Порядку проведення судово-психіатричної експертизи, затвердженого Наказом Міністерства охорони здоров'я України 8 травня 2018 р. № 865. Так, відповідно до наведеного нормативно-правового акту, судово-психіатрична експертиза (далі – СПЕ) за формою проведення може бути амбулаторною, стаціонарною, посмертною (п. 6) [5]. Втім, законодавець у ч. 3 ст. 242 КПК не конкретизує форму психіатричної експертизи, для проведення якої може примусово залучатися особа. Якщо припустити, що це є принциповою позицією законодавця, то цілком логічно стверджувати, що примусове залучення особи можливе з метою проведення як амбулаторної СПЕ, так і стаціонарної СПЕ.

Наприклад, процесуалісти І.В. Гловюк, В.О. Гринюк та С.О. Ковальчук вважають, що примусове залучення особи для проведення психіатричної експертизи є однією із форм примусової госпіталізації (позбавлення психічно хворої особи свободи) [2, с. 526]. Наведена позиція шановних авторів дозволяє дійти висновку, що вони визнають можливість примусового залучення особи для проведення стаціонарної СПЕ. Дійсно, на практиці є судові рішення про примусове залучення особи для проведення стаціонарної СПЕ. Так, наприклад, в ухвалі Кам'янсько-Дніпровського районного суду Запорізької області від 15 січня 2021 р. слідчий суддя зазначив: «Клопотання слідчого про примусове залучення особи до проведення стаціонарної судово-психіатричної експертизи задовольнити. Направити Особа 1... до Комунального підприємства «Дніпропетровська багатoproфільна клінічна лікарня

з надання психіатричної допомоги» Дніпропетровської обласної ради, для проведення стаціонарної судово-психіатричної експертизи, строком на 2 місяці, тобто до 15 березня 2021 року» [6]. Зауважимо, що у цитованому рішенні слідчого судді по суті вирішено питання про направлення особи до медичного закладу для проведення експертизи у порядку ч. 2 ст. 509 КПК.

Наведемо й інший приклад – ухвалу слідчого судді Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 1 квітня 2021 р, у вступній частині якої зазначено, що розглядається клопотання *про примусове залучення особи для проведення стаціонарної психіатричної експертизи*. Втім у мотивувальній частині ухвали вказано, що слідчий звернувся з клопотанням *про направлення підозрюваного для проведення стаціонарної СПЕ* [7]. Ймовірно, слідчий суддя вживає різні назви одного клопотання як синонімічні, але підкреслимо, що йдеться про процесуальні дії, регламентовані у ч. 3 ст. 242 КПК та ч. 2 ст. 509 КПК, які не є синонімічними і несуть різне змістове навантаження. При цьому, виходячи зі змісту цієї ухвали, клопотання повинно було мати іншу назву – *про направлення особи до медичного закладу для проведення стаціонарної СПЕ*, адже фактично у межах судового засідання розглядалося питання щодо можливості поміщення підозрюваного до медичного закладу для проведення стаціонарної СПЕ (зокрема, досліджувався висновок амбулаторної СПЕ, в якому рекомендовано проведення стаціонарної СПЕ; постанова слідчого про призначення стаціонарної СПЕ тощо). У резолютивній частині ухвали слідчий суддя задовольнив клопотання слідчого *про примусове залучення особи для проведення стаціонарної психіатричної експертизи* та визначив: «Примусово залучити та направити підозрюваного Особа 1... до Комунального закладу «Дніпропетровська багатoproфільна клінічна лікарня з надання психіатричної допомоги» Дніпропетровської обласної ради... для проведення стаціонарної судово-психіатричної експертизи, строком до двох місяців. Ухвала може бути оскаржена безпосередньо до Дніпровського апеляційного суду шляхом подачі апеляційної скарги протягом 5 днів з дня її оголошення» [7].

Аналізуючи наведену процесуальну ситуацію, зауважимо, що подане до суду клопотання містило прохання слідчого ухвалити судові рішення щодо двох процесуальних дій – *примусового залучення та направлення підозрюваного для проведення стаціонарної СПЕ*. Звідси й рішення слідчого судді, формалізоване в резолютивній частині ухвали – *примусово залучити та направити підозрюваного... для проведення стаціонарної СПЕ строком до двох місяців* [7]. Втім, процесуальна коректність наведеного підходу викликає сумніви, адже слідчий суддя зазначив в ухвалі два окремих рішення, поєднання яких є несумісним з двох позицій: *по-перше*, законодавець у ч. 3 ст. 242 КПК та ч. 2 ст. 509 КПК текстально розмежує наведені ухвали, адже кожна з них спрямована на досягнення власної мети. При цьому зауважимо, що, на наш погляд, примусове залучення особи здійснюється з метою проведення *СПЕ в амбулаторній формі*. В основі наведеного висновку є наступний ключовий аргумент: ухвала про направлення особи до медичного закладу *для проведення стаціонарної СПЕ* є формою обмеження конституційного права особи на свободу, яка є рівноцінною (тотожною) триманню під вартою. Тому процесуально коректним є проведення аналогії із ухвалою про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Якщо припустити, що застосовуючи тримання під вартою, слідчий суддя паралельно зазначає про примусове залучення особи для застосування цього запобіжного заходу – таке рішення виглядало б алогічним. Наведена логіка міркувань дозволяє стверджувати, що ухвала слідчого судді, суду про направлення особи до медичного закладу для проведення стаціонарної СПЕ по суті поглинає інше рішення – про примусове залучення

¹ У судовій практиці мають місце випадки звернень до слідчого судді з клопотаннями про примусове залучення особи для проведення інших видів експертиз. Так, наприклад, в ухвалі слідчого суддя відмовив у примусовому залученні особи для проведення *судово-психологічної експертизи*, оскільки вона не може бути віднесена ні до медичної, ні до психіатричної експертизи, то підстави для примусового залучення особи для проведення такої експертизи відсутні (до примітки див.: Ухвала слідчого судді Коростенського міськрайонного суду Житомирської області від 27 листопада 2020 р. у справі № 279/2733/20. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93214282>).

особи для проведення цієї експертизи. Отже, недоцільно приймати окреме рішення про примусове залучення особи у разі вирішення питання про направлення особи до медичного закладу для проведення стаціонарної СПЕ; *по-друге*, кожне із вказаних рішень має різні наслідки у ракурсі апеляційного оскарження. Втім, у даному прикладі не викликає сумнівів правомірність визначення в ухвалі права на її оскарження, оскільки це відповідає вимогам ч. 3 ст. 509 КПК в частині рішення слідчого судді про направлення підозрюваного для проведення СПЕ. Нагадаємо, що ухвала про примусове залучення особи для проведення експертизи оскарженню не підлягає.

Обґрунтовуючи доцільність відмежування передбачених ч. 3 ст. 242 КПК та ч. 2 ст. 509 КПК процесуальних дій, наведемо влучний приклад аргументації такої тези в інтерпретації слідчого судді Стрийського міськрайонного суду Львівської області від 14 квітня 2021 р.: «старший слідчий просить надати дозвіл на примусове залучення Особа_1 до медичного закладу, що не відповідає ні вимогам ч. 3 ст. 242, ні ч. 2 ст. 509 КПК України, на які він покликається, оскільки відповідно до вимог ч. 3 ст. 242 КПК України, за ухвалою слідчого судді здійснюється примусове залучення особи для проведення медичної або психіатричної експертизи, а відповідно до ч. 2 ст. 509 КПК України слідчий суддя вирішує питання про направлення особи до медичного закладу для проведення психіатричної експертизи» [8]. З наведеної ухвали органічно випливає проблема відмежування цих процесуальних дій, адже слідчий суддя повернув клопотання слідчому [8]. Отже, кожна із вказаних процесуальних дій має власну мету, яка і виступає ключовим критерієм їх відмежування при ініціюванні судового розгляду. При цьому назва та зміст клопотання, яке подається до суду, набуває особливого значення. Так, на наш погляд, у порядку ч. 3 ст. 242 КПК може бути подано *клопотання про примусове залучення особи для проведення амбулаторної судово-психіатричної експертизи*. У порядку ч. 2 ст. 509 КПК – *клопотання про направлення особи до медичного закладу для проведення стаціонарної судово-психіатричної експертизи*.

У ракурсі досліджуваної тематики слід визначитись, що ж є підставою для застосування примусового залучення особи для проведення СПЕ в амбулаторній формі. Зважаючи на «мовчання» законодавця з цього питання, відповідь на нього компенсується судовою практикою, колосальний масив якої дозволяє виокремити та проаналізувати зміст відповідних рішень суддів. Так, прикладами можуть бути наступні витяги із ухвал: «у судовому засіданні прокурор заявив клопотання про примусове залучення Особа_1 для проведення експертизи, оскільки остання ухляється від проведення експертизи. Обвинувачена проти клопотання прокурора заперечує, оскільки вважає, що психічних захворювань немає. Повідомила, що дійсно відмовляється від явки до експертної установи для проведення щодо неї психіатричної експертизи» [9]; «працівники поліції приїхали до місця проживання Особа_1, але останній не погодився їхати. З урахуванням поведінки обвинуваченого, а також даних, наданих прокурором, суд приходиться до висновку про обґрунтованість поданого клопотання» [10]; «підозрюваний Особа_1 відмовляється від проведення призначеної у кримінальному провадженні амбулаторної судово-психіатричної експертизи, у зв'язку з чим отримати відповідь експерта на поставлені запитання неможливо» [11].

Очевидно, що підставою для прийняття суддями рішення про примусове залучення особи для проведення амбулаторної СПЕ є *ухилення особи від проведення цієї експертизи*. На перший погляд, наведена теза не має дискусійної грані. Втім, проведений автором моніторинг судової практики дозволив виокремити ухвали слідчих суддів про примусове залучення особи для проведення стаціонарної СПЕ у випадках, коли підозрюваний не заперечує

проти цього [12; 13]. І хоча ми вважаємо, що примусове залучення особи здійснюється з метою проведення амбулаторної СПЕ, наведення таких ухвал ілюструє помилковість міркувань суддів. Так, наприклад, виходячи зі змісту ухвали слідчого судді Біляївського районного суду Одеської області від 4 лютого 2021 р., у судовому засіданні *захисник та підозрюваний не заперечували проти задоволення клопотання*. Незважаючи на це, слідчий суддя у резолютивній частині ухвали зазначив: «Залучити Особа_1 до примусового проведення комплексної стаціонарної судової психолого-психіатричної експертизи» [13]. Безумовно, в такому контексті наведена теза звучить логічно, втім має своє раціональне пояснення. Ймовірно, підґрунтям для такого рішення, з одного боку, стало процесуально некоректне клопотання слідчого, з іншого – невинувачене ототожнення слідчим суддею різних процесуальних дій, передбачених ч. 3 ст. 242 КПК та ч. 2 ст. 509 КПК.

Отже, проведення амбулаторної СПЕ здійснюється за постановою слідчого, прокурора (п. 3 ч. 2 ст. 242 КПК; ч. 1 ст. 509 КПК), ухвалою слідчого судді (ст. 244 КПК), ухвалою суду (ст. 332 КПК). При цьому ключового значення набуває формалізація у вказаних рішеннях зобов'язання особи прибути за викликом до експерта для проведення експертизи [14; 15]. Такий підхід спрямований на конкретизацію покладеного на особу обов'язку. Розвиваючи цю ідею, на наш погляд, законодавча регламентація можливості примусового залучення особи для проведення експертизи за ухвалою слідчого судді, суду у разі відмови (ухилення) особи від проведення призначеної експертизи стане підґрунтям для формалізації у судових рішеннях, що сприятиме ефективній реалізації вказаного обов'язку. У цьому контексті виникає цілком логічне питання: чи може особа у разі невиконання рішення про призначення амбулаторної СПЕ бути направлена до медичного закладу для проведення стаціонарної СПЕ у порядку ч. 2 ст. 509 КПК? Першою спадає на думку категорична відповідь – ні, не може. Адже підставою призначення стаціонарної СПЕ є попередній висновок амбулаторної СПЕ про необхідність здійснення тривалого спостереження та дослідження особи. Крім того, існує механізм примусового залучення особи для проведення експертизи у порядку ч. 3 ст. 242 КПК. Така логіка міркувань суддів простежується, наприклад, зі змісту ухвали Житомирського апеляційного суду від 8 лютого 2021 р.: «Вирішуючи питання про направлення особи до медичного закладу для проведення стаціонарної психіатричної експертизи, слідчий суддя має керуватись висновком амбулаторної експертизи про необхідність здійснення тривалого спостереження та дослідження особи. Як вбачається з матеріалів справи, на підставі постанови слідчого... відносно підозрюваного Особа_1 призначено судово-психіатричну експертизу... доставлений для проведення експертизи підозрюваний Особа_1 категорично відмовився від проведення призначеної експертизи, а зазначена причина не входить до переліку причин, за якими неможливо проведення амбулаторної психіатричної експертизи, визначених у п. 18 Порядку проведення судово-психіатричної експертизи. Отже, амбулаторну психіатричну експертизу фактично не було проведено. Згідно з ч. 3 ст. 242 КПК України примусове залучення особи для проведення медичної або психіатричної експертизи здійснюється за ухвалою слідчого судді, суду. За таких обставин, колегія суддів вважає, що оскільки амбулаторна психіатрична експертиза не проводилась, питання про примусове залучення Особа_1 для проведення психіатричної експертизи за ухвалою слідчого судді, суду не вирішувалося, клопотання про необхідність призначення стаціонарної психіатричної експертизи є передчасним, а тому підстави для скасування рішення слідчого судді про відмову у задоволенні вказаного клопотання у колегії суддів відсутні» [16]. Очевидно, що підхід суддів зводиться до дотримання певної послідов-

ності рішень про: а) призначення експертизи; б) примусове залучення особи для проведення амбулаторної СПЕ (у разі відмови від виконання попереднього рішення про проведення експертизи, ч. 3 ст. 242 КПК); в) направлення особи до медичного закладу для проведення стаціонарної СПЕ (у разі, якщо у висновку амбулаторної СПЕ йдеться про необхідність здійснення тривалого спостереження та дослідження особи, ч. 2 ст. 509 КПК). Дійсно, такий порядок виглядає ідеальним, втім виникає питання: у разі, якщо особа (наприклад, примусово залучена до проведення експертизи) відмовляється відповідати на запитання (тобто по суті відмовляється від проведення експертизи), яким чином забезпечити її проведення? Схожа процесуальна ситуація була вирішена слідчим суддею Святошинського районного суду м. Києва від 18 березня 2021 р. шляхом направлення особи до медичного закладу для проведення стаціонарної СПЕ [17]. Зі змісту вказаної ухвали слідує, що підозрюваний був двічі доставлений до медичного закладу для проведення експертизи (втім зауважимо, що доставлення відбувалося не на підставі ухвали про примусове залучення особи для проведення експертизи, а в межах дії запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою). Однак провести експертизу не вдалося, оскільки підозрюваний відмовився відповідати на питання експертів, що позбавило останніх можливості надати свої висновки щодо психічного стану підозрюваного. Тому підозрюваний був направлений до медичного закладу для проведення стаціонарної СПЕ [17]. Втім, таке

рішення слідчого судді було передчасним, на наш погляд. Адже відповідно до пунктів 17, 18 Порядку проведення судово-психіатричної експертизи, затвердженого Наказом Міністерства охорони здоров'я України 8 травня 2018 р. № 865, відмова особи відповідати на запитання експерта може бути компенсована колосальним обсягом інших експертних способів з'ясувати наявність чи відсутність в особи психічного розладу [5]. Тому відмова особи відповідати на запитання не блокує можливість проведення амбулаторної СПЕ та надання експертом відповідного висновку. В свою чергу, висновок амбулаторної СПЕ про неможливість встановити психічний стан особи та необхідність здійснення тривалого спостереження та дослідження особи є процесуально цінним, адже він виступає підставою для призначення стаціонарної СПЕ.

Висновки. Результати проведеного дослідження дозволяють констатувати, що: а) примусове залучення особи здійснюється з метою проведення СПЕ в амбулаторній формі (ч. 3 ст. 242 КПК); направлення особи до медичного закладу здійснюється з метою проведення стаціонарної СПЕ (ч. 2 ст. 509 КПК); б) підставою для прийняття суддями рішення про примусове залучення особи для проведення амбулаторної СПЕ є відмова (ухилення) особи від проведення цієї експертизи.

Отже, з метою підвищення ефективності правозастосування слід передбачити на законодавчому рівні мету, підстави та порядок примусового залучення особи для проведення експертизи за ухвалою слідчого судді, суду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гловюк І.В. Примусове залучення особи для проведення медичної або психіатричної експертизи: проблемні питання. *Актуальні питання кримінального права, процесу і криміналістики, удосконалення судової і правоохоронної систем : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*, м. Северодонецьк, 19 травня 2017 р. Северодонецьк : Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка, 2017. С. 86–90.
2. Гловюк І.В., Гринюк В.О., Ковальчук С.О. Застосування примусової госпіталізації психічно хворих осіб у кримінальному провадженні України в контексті практики Європейського суду з прав людини. *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 1. С. 524–528.
3. Зінковський І.П. Повноваження слідчого при обранні, зміні та скасуванні заходів забезпечення кримінального провадження : дис. ... доктора філософії. Одеса. 2019. 281 с.
4. Макаров М.А. Судовий контроль у кримінальному процесі: теоретичні та правові основи : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2018. 495 с.
5. Порядок проведення судово-психіатричної експертизи : затв. наказом М-ва охорони здоров'я від 08 трав. 2018 р. № 865. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-18> (дата звернення: 17.05.2021).
6. Ухвала слідчого судді Кам'янсько-Дніпровського районного суду Запорізької області від 15 січня 2021 р. у справі № 318/2461/20. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94160854> (дата звернення: 17.05.2021).
7. Ухвала слідчого судді Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 1 квітня 2021 р. у справі № 185/64/21. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95957237> (дата звернення: 17.05.2021).
8. Ухвала слідчого судді Стрийського міськрайонного суду Львівської області від 14 квітня 2021 р. у справі № 456/729/21. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96288792> (дата звернення: 17.05.2021).
9. Ухвала Куйбишевського районного суду Запорізької області від 29 жовтня 2020 р. у справі № 319/910/19. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92511873> (дата звернення: 17.05.2021).
10. Ухвала Прилуцького міськрайонного суду Чернігівської області від 4 березня 2021 р. у справі № 742/3604/20. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95357624> (дата звернення: 17.05.2021).
11. Ухвала слідчого судді Стрийського міськрайонного суду Львівської області від 14 квітня 2020 р. у справі № 443/797/19. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88782391> (дата звернення: 17.05.2021).
12. Ухвала слідчого судді Якимівського районного суду Запорізької області від 26 червня 2020 р. у справі № 330/1063/20. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90061132> (дата звернення: 17.05.2021).
13. Ухвала слідчого судді Біляївського районного суду Одеської області від 4 лютого 2021 р. у справі № 496/4677/20. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94833581> (дата звернення: 17.05.2021).
14. Ухвала Троянецького районного суду Сумської області від 17 лютого 2021 р. у справі № 588/1330/20. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94953727> (дата звернення: 17.05.2021).
15. Ухвала Красногвардійського районного суду м. Дніпропетровська від 20 квітня 2021 р. у справі № 204/752/18. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96783778> (дата звернення: 17.05.2021).
16. Ухвала Житомирського апеляційного суду від 8 лютого 2021 р. у справі № 295/136/21. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94892381> (дата звернення: 17.05.2021).
17. Ухвала слідчого судді Святошинського районного суду м. Києва від 18 березня 2021 р. у справі № 759/4883/21. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95620652>.